

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Ponedeljek, 28. avgust 2023 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese načivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 2 3 2 5 0 1 1 2 0 2

3/20

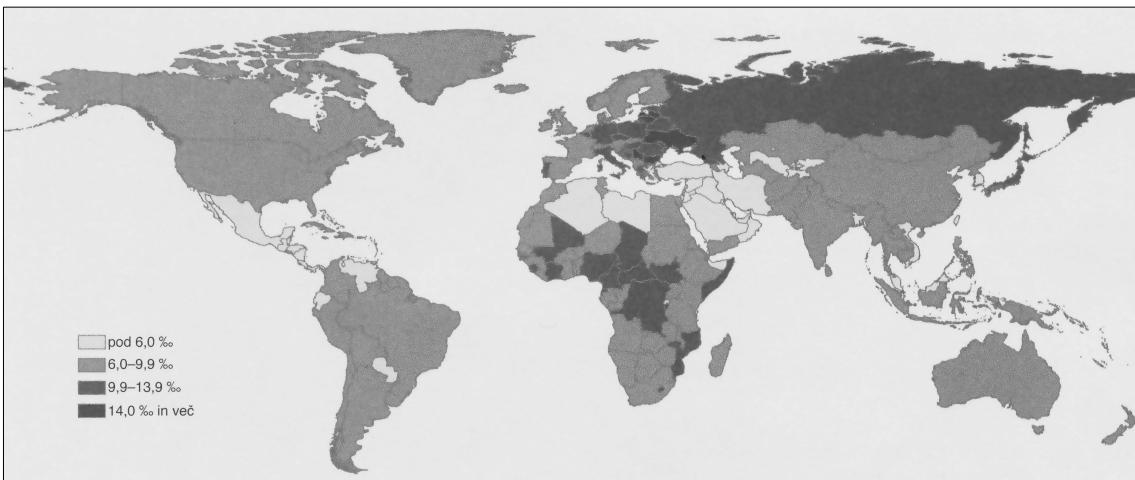
Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Slika 1 prikazuje umrljivost po državah sveta. Izpišite vrednost za umrljivost v Iranu in opišite vzrok za večjo umrljivost v Evropi v primerjavi z Iranom.

Slika 1

(Vir: Senegačnik, J., in Drobnjak, B., 2020: Obča geografija. Učbenik za 1. letnik gimnazije, str. 137. Modrijan izobraževanje. Ljubljana)

Umrljivost v Iranu: _____

Opis: _____
(2 točki)

2. Opišite pozitiven vpliv imigracij na naravno rast prebivalstva in gospodarstvo v Evropi.

Opis (naravna rast): _____

Opis (gospodarstvo): _____

(2 točki)

3. K vsaki trditvi napišite sestavo prebivalstva, ki jo opisuje trditev.

Zaradi urbanizacije se je zmanjšalo število kmetov. _____

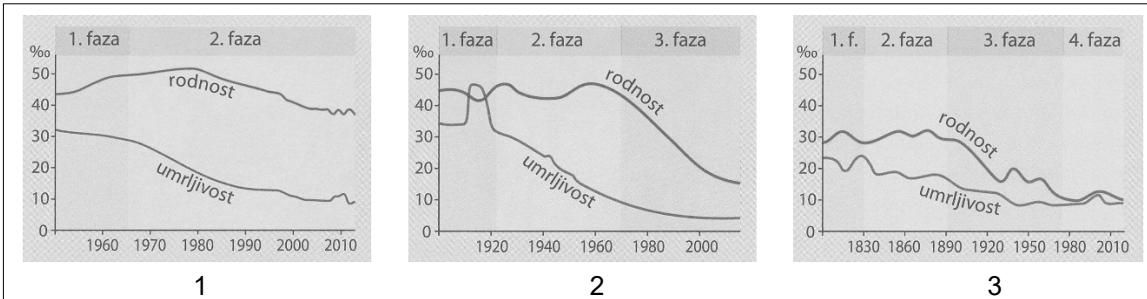
97 % vseh hindujcev živi v Indiji. _____

V nekaterih afriških državah je delež nepismenih okoli 50 %. _____

(2 točki)

4. Slika 2 prikazuje prevladujoče demografske prehode v evropskih, afriških in srednjeameriških državah. Izpišite številko grafa, ki prikazuje demografski razvoj srednjeameriških držav, in odločitev pojasnite.

Slika 2

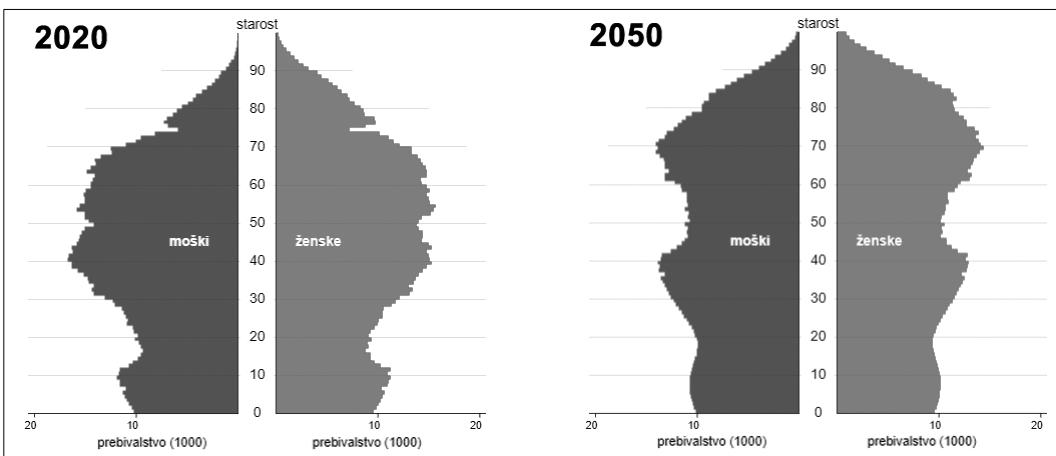
(Vir: Senegačnik, J., in Drobnjak, B., 2020: Obča geografija. Učbenik za 1. letnik gimnazije, str. 140. Modrijan izobraževanje. Ljubljana)

Številka: _____

Pojasnitev: _____
_____

(2 točki)

5. Slika 3 prikazuje starostno piramido Slovenije za leto 2020 in projekcijo za leto 2050. Pojasnite družbene spremembe, ki jih bo povzročila spremembu v starostni sestavi.

Slika 3

(Prirejeno po: stat.si/popPiramida/Piramida2.asp. Pridobljeno: 29. 11. 2021.)

_____
_____

(2 točki)

Slovenija 1

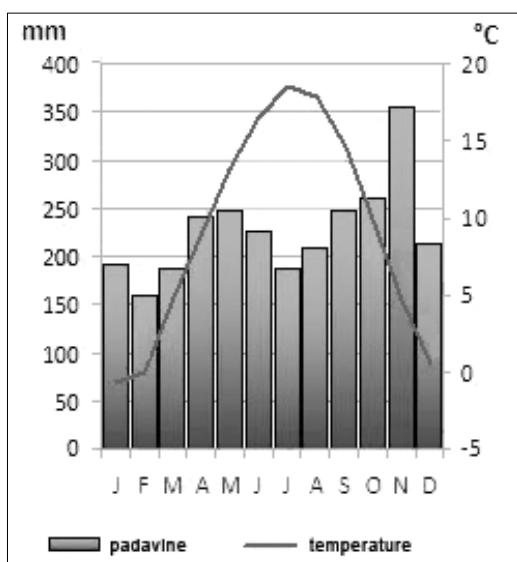
6. Napišite dva podnebna elementa, katerih vrednosti ne morete ugotoviti s pomočjo slike 13 v barvni prilogi.

1 _____

2 _____

(2 točki)

7. Opišite glavni vzrok za veliko količino padavin v kraju, katerega podnebne značilnosti so prikazane v klimogramu na sliki 4.

Slika 4

(Prirejeno po: <https://eucbeniki.sio.si/geo9/2635/...jpg>. Pridobljeno: 15. 1. 2022.)

_____ (1 točka)

8. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A V Mariboru je glavni padavinski višek poleti, letna količina padavin pa je višja kot v Lendavi.
- B V gorskem podnebju, ki ga najdemo tudi v najvišjih delih nekaterih Visokih dinarskih planot, je povprečna mesečna temperatura vse leto nižja kot drugod.
- C Kadar je območje Slovenije pod vplivom Islandskega ciklona, nastopijo padavine, temperature pa se nekoliko znižajo.
- D V jugozahodni Sloveniji je največ padavin pozimi, spomladanske temperature so višje od jesenskih.

(2 točki)

9. Slike 5, 6, 7 in 8 ponazarjajo različne vremenske razmere. Izpišite številko slike, ki ponazarja vremenske razmere v Obsredozemski Sloveniji za vremensko situacijo, ki je prikazana na sliki 13 v barvni prilogi, in pojasnite vzrok za take vremenske razmere.

Slika 5

Slika 6

Slika 7

Slika 8

(Prirejeno po: <http://www.vreme-si.net/images/vremenskanapoved.jpg>. Pridobljeno: 5. 9. 2019.)

Številka slike za vremenske razmere v Obsredozemski Sloveniji: _____

Pojasnитеv: _____
_____
_____

(3 točke)

10. Pojasnite razporeditev višinskih rastlinskih pasov na sliki 14 v barvni prilogi.

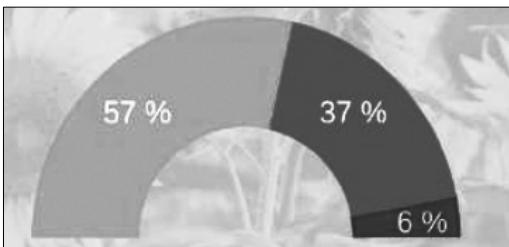
_____
_____

(2 točki)

Slovenija 2

11. Graf na sliki 9 prikazuje delež njiv, pašnikov in travnikov ter trajnih nasadov v Sloveniji. K zemljiskima kategorijama pripisite pripadajoč delež površin iz grafa.

Slika 9

(Vir: Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva 2020. Kmetijski inštitut Slovenije.
URL: https://www.kis.si/f/docs/Porocila_o_stanju_v_kmetijstvu/ZP_splosno_priloge_2020.pdf. Pridobljeno: 7. 1. 2022.)

- _____ trajni nasadi
_____ njivske površine

(2 točki)

12. Obkrožite dve pravilni trditvi o slovenskem kmetijstvu.

- A Med kulturnimi rastlinami prevladuje pridelava krompirja.
- B Najpomembnejši naravni omejitveni dejavnik je relief.
- C S procesom komasacije se je zmanjšala razdrobljenost kmetijskih zemljišč.
- D Večina kmetijske pridelave poteka na površinah kmetijskih podjetij.

(2 točki)

13. Opišite dve pozitivni posledici zmanjševanja števila kmetij za slovensko kmetijstvo.

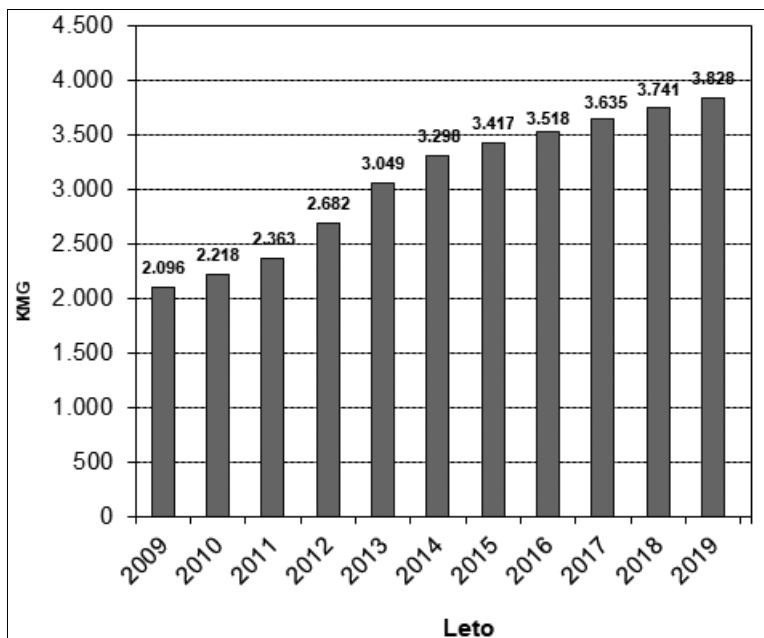
- 1 _____
2 _____

(2 točki)

M 2 3 2 5 0 1 1 2 0 9

14. Opišite dve ekološki in dve ekonomski posledici spremembe števila ekoloških kmetij, ki je prikazana na sliki 10.

Slika 10: Število slovenskih kmetijskih gospodarstev (KMG) v kontroli eko pridelave

(Vir: Število slovenskih kmetijskih gospodarstev, vključenih v ekološko kontrolo po letih.

URL: <https://www.nasasuperhrana.si/clanek/ekoloska-pridelava/>. Pridobljeno: 6. 1. 2022.)

Ekološki posledici

1: _____

2: _____

Ekonomski posledici

1: _____

2: _____

(2 točki)

15. Kmetijstvo je pomembno za pridelavo hrane. Pojasnite še en vpliv kmetijstva na slovensko podeželje.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

16. Imenujte dinarski planoti, ki sta na sliki 11 označeni s številkama 1 in 2.

Slika 11

(Prirejeno po: https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Relief_map_of_Slovenia.png. Pridobljeno: 3. 12. 2021.)

1 _____

2 _____

(2 točki)

17. Na sliki 11 v nalogi 16 so s črkami označene dinarske pokrajine. Napišite črki pokrajin, ki sta prikazani na slikah 15 in 16 v barvni prilogi.

Pokrajina na sliki 15 v barvni prilogi je označena s črko: _____

Pokrajina na sliki 16 v barvni prilogi je označena s črko: _____

(2 točki)

18. V prazna polja preglednice vpišite ustrezno značilnost prsti in vodovja visokih dinarskih planot in kraških polj. Izbirajte med naštetimi značilnostmi.

Značilnosti prsti:

prevladujejo rjave pokarbonatne prsti
na naplavinah so ponekod nastale oglejene prsti
prevladujejo distrične rjave prsti
na dnu vrtač se pojavlja podzol

Značilnosti vodovja:

ni površinskih voda
običajno teče reka
pojavljajo se stalna jezera
na teh območjih tečejo najdaljše
slovenske reke

	značilnost prsti	značilnost vodovja
visoke dinarske planote		
kraška polja		

(2 točki)

19. Pojasnite lego naselij znotraj kraških polj.

(2 točki)

20. Pojasnite, zakaj je raba vode kraških izvirov, kljub njihovi stalnosti in izdatnosti, lahko problematična.

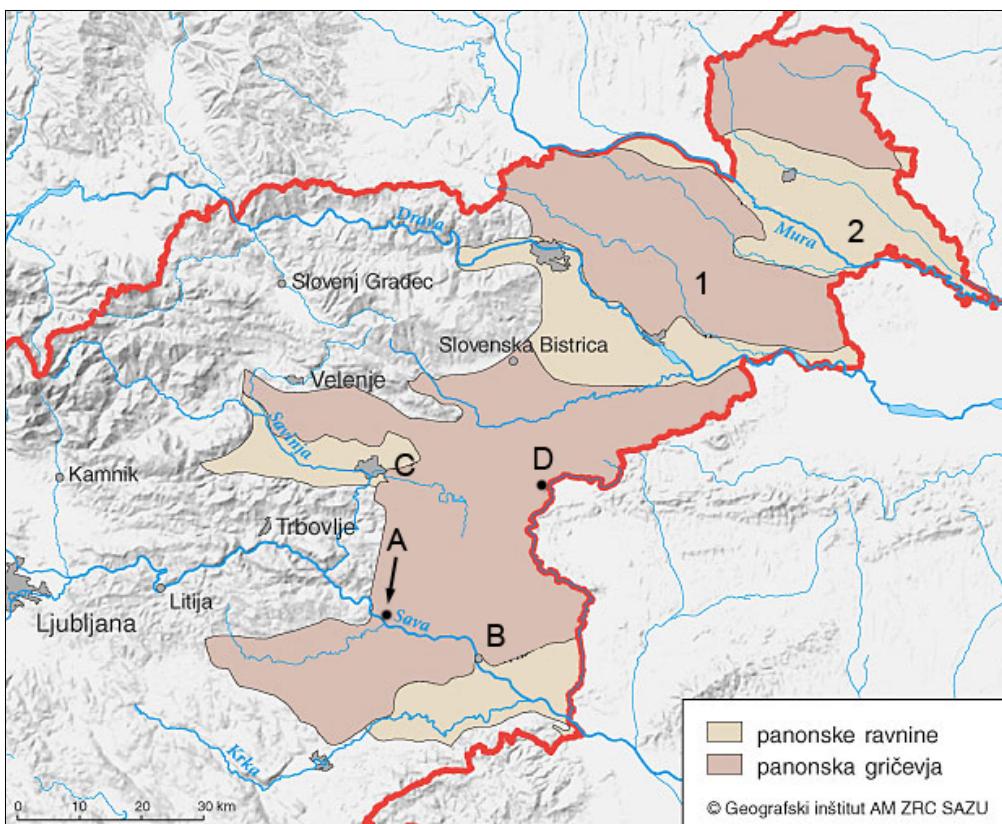

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. S slike 12 izpišite črki, s katerima sta označeni naselji Rogaška Slatina in Sevnica.

Slika 12

(Prirejeno po: <https://www.ric.si/mma/M172-501-1-2/2018040610461967/>. Pridobljeno: 15. 1. 2022.)

Rogaška Slatina: _____

Sevnica: _____

(2 točki)

22. Slika 17 v barvni prilogi prikazuje pokrajine, kjer živijo zamejski Slovenci v Italiji. Imenujte pokrajinu, ki je označena s črko A. Opišite demografsko posledico asimilacije za slovensko prebivalstvo v teh pokrajinah.

Pokrajinai: _____

Opis: _____

(2 točki)

M 2 3 2 5 0 1 1 2 1 3

23. Pojasnite, kako je vstop Slovenije v Evropsko unijo vplival na položaj zamejskih Slovencev.

(2 točki)

24. K vsakemu mestu napišite eno črko ustreznega opisa.

- A Na reki, ki teče skozi mesto, je zgrajena hidroelektrarna Vrhovo.
- B Posledica nekoč razvite železarne je onesnažen zrak v mestu.
- C Skozi mesto teče reka Mura.
- D Najnovejša avtocestna povezava je pospešila gospodarski razvoj mesta.
- E Mesto je bilo del industrijskega polmeseca.

Maribor: _____

Krško: _____

Murska Sobota: _____

(2 točki)

25. Pojasnite vpliv podnebja na prevladujočo rabo tal v pokrajini, ki jo prikazuje slika 18 v barvni prilogi.

(2 točki)

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

15/20

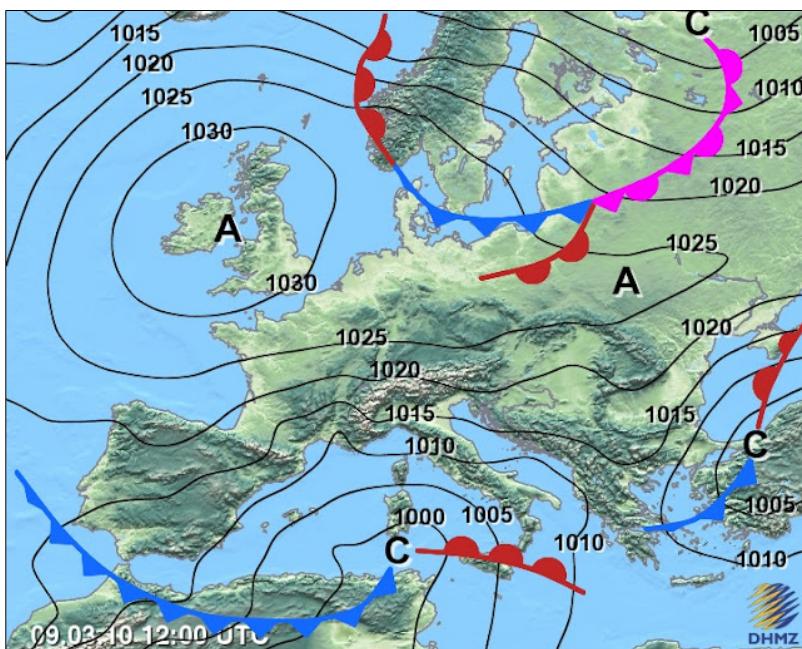
Prazna stran

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 13

(Vir: http://lh4.ggpht.com/_jTF8W87TRxo/S5X4hdvBEcl/AAAAAAAADLs/yrlf7QpuowA/s640/09-03-2010%20prognoza.jpg.
Pridobljeno: 13. 1. 2022.)

Slika 14

(Vir: <https://www.planota.si/images/izletniske-tocke/lokve-smrekova-draga/smrekova%20draga.jpg>. Pridobljeno: 13. 1. 2022.)

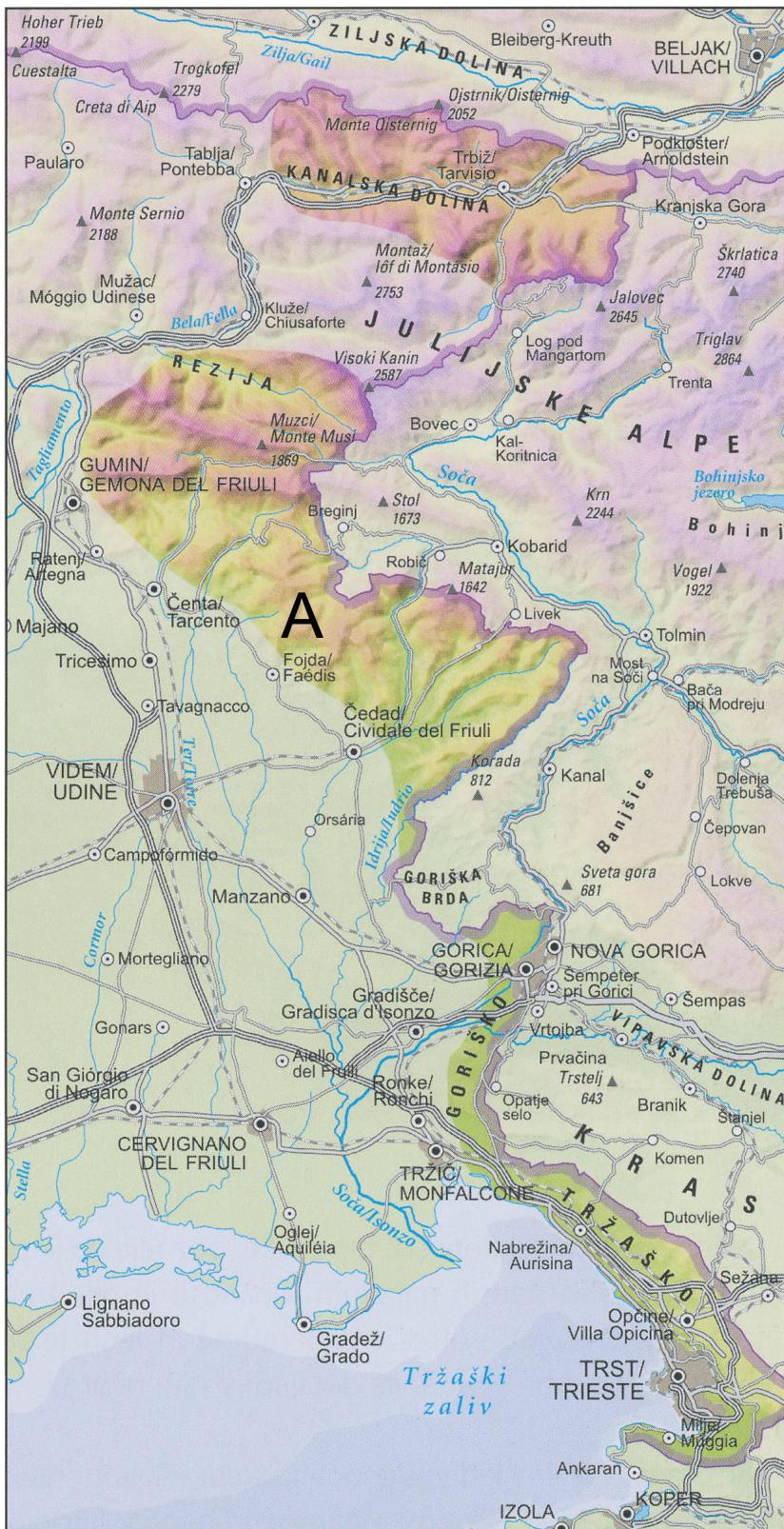

Slika 15

(Vir:

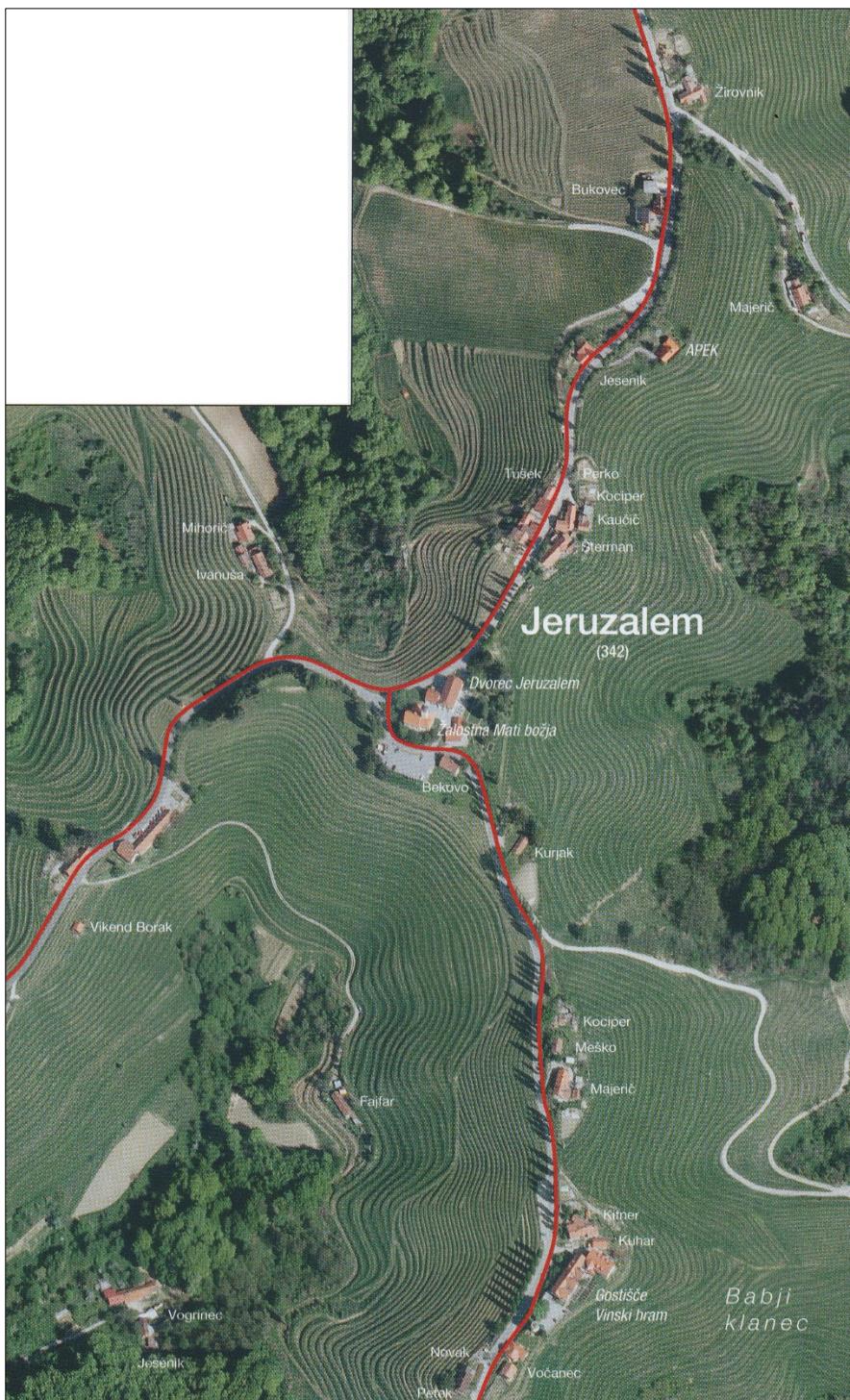
Slika 16

(Vir: https://www.hribi.net/slika_gora/.../5902. Pridobljeno: 3. 12. 2021.)

Slika 17

(Pриредено по: Senegačnik, J., 2010: Slovenija 2: geografija za 4. letnik gimnazij, str. 125. Modrijan. Ljubljana)

Slika 18

(Prijejeno po: Natek, K., in drugi, 2014: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 110. Mladinska knjiga. Ljubljana)